

Vebjørn Aalandslid

6. Politisk deltakelse og representasjon

- Ved lokalvalget i 2007 deltok 40 prosent av innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre som hadde norsk statsborgerskap.
- Det var 36 prosent av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som hadde utenlandsk statsborgerskap og stemmerett. Valgdeltakelsen i hele befolkningen var på 62 prosent.
- Sammenlignet med lokalvalgene i 1999 og 2003 har det vært små endringer i den samlede valgdeltakelsen blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Blant utenlandske statsborgere var valgdeltakelsen lav. 28 prosent av dem med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa brukte stemmeretten, mens 42 prosent av dem med bakgrunn fra Vest-Europa og Nord-Amerika deltok.
- Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som har norsk statsborgerskap har gjennomgående en høyere valgdeltakelse enn utenlandske statsborgerne. Dette gjelder særlig dem med bakgrunn fra Vest-Europa og Nord-Amerika hvorav 64 prosent stemte ved valget. Blant norske statsborgere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa deltok 37 prosent.
- Tre av fire innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som har bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa stemte på partiene på venstresiden (Ap, SV og RV)
- Det stod 1 026 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa på partienes valglister. 140, eller 14 prosent, av disse ble valgt inn i et kommunestyre.
- Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som har bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, ble det valgt inn flest kommunestyrerepresentanter i Drammen (12), fulgt av Oslo (10) og Lørenskog (7).

6.1. 280 000 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre hadde stemmerett

Ved kommunevalget i 2007 var det i underkant av 280 000 innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn som hadde stemmerett. Dette utgjorde nær 8 prosent av de stemmeberettigede. Noe over 143 000 var norske statsborgere, mens 137 000 var utenlandske statsborgere. Nær 100 000 av de stemmeberettigede hadde sin bakgrunn fra Asia, 60 000 hadde sin bakgrunn fra et annet nordisk land, 40 000 fra Øst-Europa, mens nær 30 000 hadde sin bakgrunn fra Afrika. I Oslo utgjorde stemmeberettigede med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa 15 prosent av de stemmeberettigede.

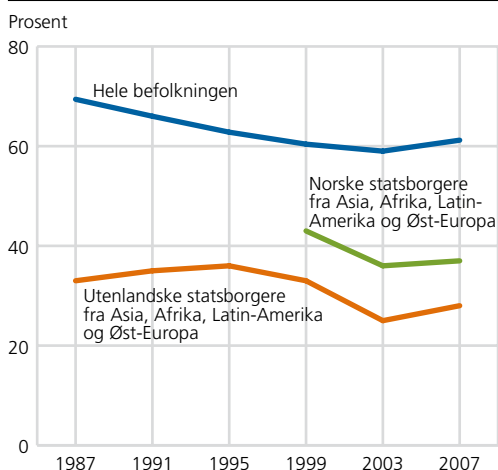
6.2. Lav valgdeltakelse blant utenlandske statsborgere

Fra og med kommunevalget i 1983 har alle utenlandske statsborgere med treårig botid i Norge hatt stemmerett ved lokalvalgene. Fra 2003 har nordiske borgere hatt stemmerett dersom de har vært bosatt i landet i valgåret. I alle disse årene fra 1983 har valgdeltakelsen vært lav (figur 6.1). Utenlandske statsborgere har vesentlig lavere valgdeltakelse. Det var 28 prosent av dem med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa som brukte stemmeretten ved lokalvalget i 2007, mens 42 prosent av dem med bakgrunn fra Vest-Europa og Nord-Amerika stemte. I vedleggstabell 6.1 er det en detaljert oversikt over valgdeltakelsen for innvandrere og norskfødte med innvandrersforældre fra flere land. Ingen landgruppe har en valgdeltakelse over 50 prosent. Høyest kommer utenlandske statsborgere fra Danmark og Tyskland, begge med 48 prosent valgdeltakelse.

Lavest valgdeltakelse finner vi blant utenlandske statsborgere fra Serbia og Bosnia med 16 og 18 prosent. Østeuropeiske statsborgere utmerker seg med særlig lav valgdeltakelse. Samlet stemte bare 22 prosent av de stemmeberettigede utenlandske statsborgerne fra Øst-Europa. Sammenlignet med valget i 2003 økte valgdeltakelsen blant statsborgerne med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa med 3 prosentpoeng. Vi finner størst økning blant somaliske statsborgere; 36 prosent av somalierne stemte ved valget i fjor, en økning på 13 prosentpoeng sammenlignet med forrige valg.

Blant svenske statsborgere stemte 38 prosent. Valgdeltakelsen blant svensker i Norge har sunket markert ved de siste valgene. Denne nedgangen har nok sammenheng med lovendringen i 2003 som gav alle nordiske statsborgere som var bosatt i landet i valgåret, stemmerett. Fra valgforskningen vet vi at det tar tid

Figur 6.1. Valgdeltakelsen i innvanderbefolkningen. Lokalvalgene 1987-2007. Prosent

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

Alle norske statsborgere som har fylt 18 år ved utgangen av valgåret, har automatisk stemmerett ved alle valg. Ved kommune- og fylkestingsvalg har i tillegg utenlandske statsborgere mulighet til å stemme dersom de tilfredsstillir enkelte krav:

- Nordiske statsborgere må ha fylt 18 år ved utgangen av valgåret og må senest per 31. mai i valgåret ha vært registrert som bosatt i Norge.

- Statsborgere fra land utenom Norden må, i tillegg til å ha fylt 18 år ved utgangen av valgåret, ha stått innført i folkeregisteret som bosatt i Norge sammenhengende de siste tre årene før valgdagen. For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i en kommune på valgdagen (jmfør valgloven, § 2-2).

å bli kjent med de politiske prosessene i lokalsamfunnet, og at valgdeltakelsen for nyankomne, uavhengig av opprinnelsesland, er lav. Mange av de nylig ankomne nordiske statsborgerne er kanskje ikke en gang klar over at de er stemmeberettigede ved lokalvalget.

6.3. Høyere valgdeltakelse blant dem med norsk statsborgerskap

Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre som er norske statsborgere, har gjennomgående en høyere valgdeltakelse enn utenlandske statsborgere. Dette gjelder særlig dem med bakgrunn fra Vest-Europa og Nord-Amerika, hvorav 64 prosent stemte ved valget. Vi ser av vedleggstabell 6.1 at blant norske statsborgere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa deltok 37 prosent, 1 prosentpoeng mer enn ved forrige valg i 2003. Innvandrere fra Sri Lanka hadde, med 51 prosent, høyest valgdeltakelse i denne gruppen, fulgt av Pakistan med 46 prosent. Innvandrere fra Serbia hadde lavest valgdeltakelse også blant dem med norsk statsborgerskap; bare 16 prosent stemte ved valget. Også blant de norske statsborgerne peker østeuropeerne seg ut med lav valgdeltakelse, samlet stemte 31 prosent av innvandrerne og norskfødte med innvandrereforeldre med bakgrunn fra Øst-Europa ved siste valg. Sammenlignet med 2003 økte valgdeltakelsen mest for iranere (opp 11 prosentpoeng), mens valgdeltakelsen blant bosniere sank med hele 12 prosentpoeng.

6.4. Unge har lav valgdeltakelse ...

Som ved tidligere valg varierer valgdeltakelsen mye med botid og alder. Fra valgforskningen er det kjent at eldre stemmer mer enn unge, og at økende botid gir høyere valgdeltakelse. Blant de yngste (i aldersgruppen 18-25 år) stemte 23 prosent av de norske statsborgerne og 18 prosent av de utenlandske statsborgerne som hadde bak-

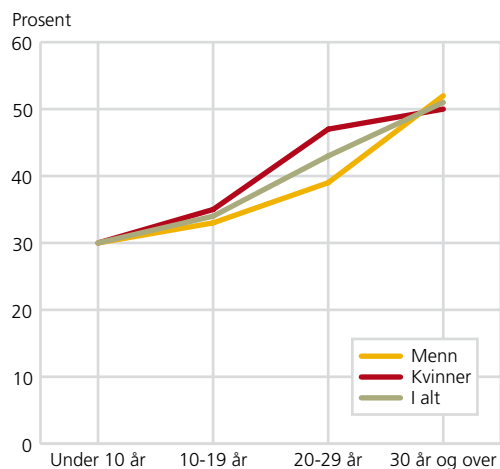
grunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Dette er svært lav andel, men tidligere undersøkelser (Aalandslid 2006) har vist at valgdeltakelsen blant ungdom i hele befolkningen er vesentlig lavere enn det vi finner for de eldre. Vi har ikke tilsvarende tall for hele befolkningen i samme aldersgruppe ved dette valget, men ved lokalvalget i 2003 stemte 38 prosent av de unge i hele befolkningen. I alderen 40-59 år økte valgdeltakelsen til 44 prosent for innvandrere som hadde bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa og hadde norsk statsborgerskap, mot 33 prosent av de utenlandske statsborgerne i denne gruppen. I befolkningen i alt deltok 65 prosent i denne aldersgruppen i 2003. Forskjellen i valgdeltakelse mellom befolkningen i alt og dem med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa er større blant de eldre enn blant de yngre. Mens forskjellen er på 15-20 poeng blant de yngste, er den oppe i 20-30 poeng for de eldre.

6.5. ... og de som har bodd her lenge, deltar mest

Som ved tidligere valg er det innvandrere med lengst botid som deltar mest. Blant norske statsborgere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa har gruppen med lengst botid (30 år og over) 21 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn dem med kortest botid (0-9 år). Sammenhengen mellom botid og valgdeltakelse har ved tidligere valg vært svært sterk. I figur 6.2 viser vi valgdeltakelsen for norske statsborgere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Å vise tilsvarende figur for dem med utenlandsk statsborgerskap ville gi lite mening da det store flertallet av stemmeberettigede skifter statsborgerskap etter syvårig botid. I gruppen med kortest botid (under 10 år) stemte 30 prosent, altså en valgdeltakelse på vel det halve av det vi finner i befolkningen i alt. Vi ser i figur 6.2

at valgdeltakelsen stiger for hvert årsintervall, og av gruppen som hadde lengst botid, stemte 51 prosent, en valgdeltakelse bare 10 prosentpoeng under det vi finner i befolkningen i alt. Forskjellen er likevel ikke større enn 4 prosentpoeng mellom gruppen med nest kortest botid (10-19 år) og gruppen med kortest botid, som nok er mindre enn hva man kanskje skulle forvente. Vi har tidligere vist (Aalandslid 2006) at for noen landgrupper har botiden svært stor positiv betydning, mens for noen få grupper synker faktisk valgdeltakelsen med økende botid.

Figur 6.2. Valgdeltakelse blant norske statsborgere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, etter kjønn og botid. Kommune- styrevalget 2007. Prosent

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.6. Kvinner er mer aktive enn menn

Kvinner har noe høyere valgdeltakelse enn menn. Ser vi på verdensregion (vedleggstabellene 6.1 og 6.2), er forskjellene størst blant dem fra Øst-Europa, hvor kvinner hadde henholdsvis 11 og 7 poeng høyere valgdeltakelse for utenlandske og norske statsborgere. Også for alle innvandrere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa har kvinner noe høyere valgdeltakelse enn menn, men her er det store forskjeller mellom landgruppene. Somaliske menn hadde 14 poeng høyere valgdeltakelse enn somaliske kvinner, mens blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka hadde kvinner 13 poeng høyere valgdeltakelse enn menn.

6.7. En ubrukt mulighet til å påvirke

Den lave valgdeltakelsen blant innvandre- re og norskfødte med innvandreforeldre som har bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, gjør at deres bidrag til det endelige valgresultatet ikke blir like viktig som antallet stemmeberet- tige skulle tilsi. I Oslo utgjorde denne gruppen 15 prosent av de stemmeberet- tige, men deres andel av avgitte stem- mer var 9 prosent. I landet sett under ett utgjorde stemmer avgitt av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som har bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Ame- rika og Øst-Europa, 3 prosent av avgitte stemmer, mens gruppen samlet utgjorde 5 prosent av alle stemmeberettigede.

Tallene baserer seg på en manntalsundersøkelse gjennomført i forbindelse med Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2007. Populasjonen, stemmeberettigede norske statsborgere med innvandrer- bakgrunn, utgjorde om lag 141 500 personer. Av disse ble det trukket et stratifisert utvalg på nær 6 800 personer. Populasjonen av stemmeberettigede utenlandske statsborgere utgjorde 137 500 personer. Av disse ble det trukket et stratifisert utvalg på 6 800. Valgdeltakelsen er beregnet på bakgrunn av kryss i manntallet og gir således svært presise anslag. Undersøkelsen er gjennomført på oppdrag av Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID).

6.8. Stemmer på venstresiden

Over halvparten av innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa som stemte, stemte på Arbeiderpartiet (tabell 6.1). Betraktes Arbeiderpartiet, SV og RV under ett, foretrakk tre av fire disse partiene. Oppslutningen om Høyre var svak, og enda svakere var støtten til Fremskrittspartiet. De to høyrepartiene fikk til sammen 37 prosent av stemmene ved kommunevalget i 2007, men bare 16 prosent av stemmene blant innvandrerne med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Heller ikke mellompartiene har noe sterkt fotfeste blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. I hele befolkningen stemte vel 20 prosent på mellompartiene, mot bare 7 prosent blant dem med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa.

Det er variasjoner i stemmegivning etter landbakgrunn. Østeuropeerne har en mindre venstreorientert stemmegivning, og de skiller seg ut ved at Fremskrittspartiet har en viss appell. Aller mest venstreorienterte er de med afrikansk bakgrunn, med 86 prosent oppslutning om de tre partiene på venstresiden, tett fulgt av innvandrere med asiatisk bakgrunn (78 prosent). For både østeuropeerne og afrikanere er det færre i utvalget enn for asiater, og feilmarginene vil være større. I forkant av valget var det en viss oppmerksomhet om egne innvandrerlister som stilte til valg, disse listene fikk ingen målbar oppslutning.

Tidligere undersøkelser av utenlandske statsborgeres stemmegivning har vist at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i hovedsak stemmer på venstresidens partier, og særlig Arbeiderpartiet (Bjørklund og Kval 2001).

Fra manntallsundersøkelsen ble det trukket et eget utvalg blant dem som faktisk deltok ved valget. Utvalget bestod av 375 personer med norsk og 375 personer med utenlandsk statsborgerskap. I hver av disse gruppene ble utvalget proporsjonalt fordelt etter verdensdel. Intervjuer med spørsmål blant annet om stemmegivning ved valget ble gjennomført per telefon i perioden uke 45-47 i 2007 med en svarandel på 54 prosent.

Tabell 6.1. **Stemmegivning blant innvandrere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, etter landbakgrunn (verdensdel), sammenlignet med valgresultatet. Kommunevalget 2007. Prosent**

	Alle fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa	Øst-Europa	Asia	Afrika	Latin-Amerika	Valgresultatet ved kommunevalget
Sum	100	100	100	100	100	100,0
RV	3	0	3	4	14	1,9
SV	19	11	20	21	24	6,2
Ap	53	45	55	61	33	29,6
Sp	1	5	1	0	0	8
KrF	3	4	2	7	0	6,4
V	3	4	3	2	9	5,9
H	11	14	12	3	10	19,3
FrP	5	15	2	2	5	17,5
Andre	2	2	2	0	5	5,2
N	401	90	211	54	46	

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mulige forklaringer på stemmegivningen blant innvandrere er presentert i en egen artikkel i Samfunnspeilet 2/2008 (Bergh, Bjørklund og Aalandslid 2008).

6.9. Listekandidater

For å bli innvalgt i kommunestyret må du stå på en valgliste, og for å komme på en liste må du i utgangspunktet være med i et parti. Fra SSBs levekårsundersøkelser vet vi at innvandrere i mindre grad enn den øvrige befolkningen er medlem av politiske partier. I hele befolkningen var 6 prosent medlem av et politisk parti, mens blant innvandrere med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa var tilsvarende andel 4 prosent (Blom og Henriksen 2008).

Foran lokalvalget i 2007 stod det totalt 1 026 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på partienes lister. 1 026 av disse hadde bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Blant disse var vel halvparten av kandidatene fra Asia (med Tyrkia), en fjerdedel fra Øst-Europa, mens vel 15 prosent hadde bakgrunn fra Afrika. Dette er en fordeling som er nær identisk med fordelingen av stemmeberettigede fra disse regionene. Latinamerikanere var med 10 prosent av listekandidatene og 5 prosent av de stemmeberettigede noe overrepresentert blant dem med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Til sammen hadde listekandidatene bakgrunn fra 96 forskjellige land og var spredd ut over 267 kommuner. Flest listekandidater hadde bakgrunn fra Iran (100 i alt), fulgt av Bosnia (77) og Pakistan (59). Man skulle kanskje forvente å finne flest fra Pakistan, siden dette er det den klart største innvandrergruppen, og gruppen har over flere år har markert seg med flere aktive innvandrerpolitikere. Pakistanere har imidlertid et bosettingsmønster hvor de fleste er bosatt i Oslo og nabokommunene, mens iranere og i særlig grad bosni-

ere i større grad er bosatt over hele landet. Dette øker antallet av lister man potensielt kan bli representert på.

Tabell 6.2. **Kommunevalget 2007. Listekandidater, etter landbakgrunn og kjønn**

	Menn	Kvinner	I alt	Andel kvinner
I alt	554	472	1 026	46
Iran	64	36	100	36
Bosnia-Hercegovina	43	34	77	44
Pakistan	44	15	59	25
Irak	39	17	56	30
Russland	6	48	54	89
Sri Lanka	36	14	50	28
Somalia	34	14	48	29
Chile	29	19	48	40
Polen	8	35	43	81
Tyrkia	31	12	43	28
Andre	220	228	448	51

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Register over listekandidater og valgte representanter

Fra kommunestyrevalget 2003 har SSB samlet inn fødselsnummer til samtlige innvalgte kommunestyrerepresentanter, noe som åpner for å påkoble opplysninger fra andre registre i SSB. Dette registeret gir unike muligheter til å få vite mer om hvem som er folkevalgt i Norge. Blant annet kan registeret gi mer kunnskap om de folkevalgtes inntekt, arbeid og utdanning – i tillegg til innvandrerbakgrunn. Fra 2007 er registeret også utvidet til å omfatte listekandidater.

6.10. Nesten lik kjønnsfordeling på listene

Fra landene i Midtøsten er menn i et klart flertall på listene, mens det er et like klart flertall av kvinner på listene blant dem som har østeuropeisk bakgrunn. Dette speiler også den underliggende befolkningssammensetningen beskrevet i kapittel 2. I sum var nær halvparten (46 prosent) av listekandidatene kvinner, litt høyere enn andelen blant alle listekandidater (42 prosent). Kvinner med bakgrunn

fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa var altså i større grad representert på kommunistyrelistene enn kvinner i den øvrige befolkningen. To store innvandrergupper er ikke med, de fra Serbia og Vietnam. Begge er av de største innvandrerguppene med stemmerett, Vietnam nest størst. Blant vietnamesere stod det kun 11 kandidater på listene, mens det var 22 listekandidater med bakgrunn fra Serbia. Listekandidatene er i langt større grad enn de stemmeberettigede blant innvandrere fordelt ut over hele landet. Blant de stemmeberettigede bor nesten halvparten i Oslo og Akershus, mot under 20 prosent av listekandidatene. Listekandidatene har likevel et storbypreg. Det stod flest med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa på listene i Oslo (79), fulgt av Stavanger (33), Kristiansand (24), Ringen (22) og Drammen (20). Vi finner listekandidater med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa i alle fylker og i hele 267 forskjellige kommuner. Vi finner en klar venstreorientering blant listekandidatene (tabell 6.3). SV hadde

Tabell 6.3. **Kommunevalget 2007. Listekandidater med innvandrerbakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, etter landbakgrunn og parti**

	Bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa	Alle listekandidater	Andel kandidater fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Prosent
I alt	1 026	62 555	1,6
RV	81	1 565	5,2
Sv	266	6 816	3,9
Ap	232	10 437	2,2
Sp	40	9 042	0,4
KrF	69	5 696	1,2
V	94	6 536	1,4
H	81	8 466	1,0
FrP	55	6 553	0,8
Andre	108	7 444	1,5

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

flest, med 266 listekandidater, fulgt av Arbeiderpartiet med 232. Til sammen stod 57 prosent av kandidatene på lister fra venstresidens partier, 20 prosent av kandidatene stod på mellompartienes lister (KrF, V og Sp) og 13 prosent på Høyre og FrP. De resterende fordeler seg på bygdelister, felleslister og andre.

6.11. Fjorten prosent av kandidatene ble valgt

Det ble valgt inn 140 kommunestyre-representanter med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. I alt representerte de 140 innvalgte 44 forskjellige land. Flest var fra Iran, Pakistan og India. 88 av kandidatene var fra Asia, 22 fra Afrika, 20 fra Øst-Europa og 10 fra Latin-Amerika. 46 prosent av representantene var kvinner, en andel identisk med andelen kvinner blant listekandidatene med samme bakgrunn, og en andel som var langt høyere enn det vi finner for alle kommunestyre-representanter som ble innvalgt, hvor 38 prosent var kvinner. Som for listekandidatene var det høy andel innvalgte kvinner fra Øst-Europa og Latin-Amerika, fra begge regioner var 70 prosent av de innvalgte kvinner. Fra Asia og Afrika var kvinneandelen noen lavere, henholdsvis 40 og 45 prosent. Vi ser av tabell 4 at det er stor forskjell i kjønnsfordelingen for enkeltland, kvinneandelen varierer fra 57 prosent for India til 17 prosent for Tyrkia.

At det ble valgt inn mange representanter fra Iran og Pakistan, henger blant annet sammen med det høye antallet listekandidater fra disse landene. Vi har tidligere vist at det ble nominert flest listekandidater fra Iran, og det ble også valgt inn flest kommunestyre-representanter fra Iran (tabell 6.4). Kandidatene fra India fikk best betalt av alle listekandidatene; det stod kun 40 kandidater på listene fra India, men 14, eller 35 prosent, av disse ble valgt inn. Med 31 prosent ble også en stor andel av

kandidatene fra Pakistan innvalgt. Dårligst uttelling fikk kandidatene fra Bosnia-Hercegovina; bare 6 prosent av disse kandidatene ble innvalgt. Det ble også valgt inn få representanter med bakgrunn fra Polen, Russland og Vietnam. I alt ble 14 prosent av de listekandidatene som hadde bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, valgt inn i kommunestyrene, mot 17,5 prosent blant *alle* listekandidater.

6.12. Innvalgt i 79 kommunestyre

Selv om konsentrasjonen om sentrale kommunene er stor (og særlig østlands-

kommunene), og de fleste kommunestyre-representantene kommer fra hovedstads-området, ble det valgt inn representanter med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa i 79 forskjellige kommuner, og alle fylker ble representert med minst én kommunestyrerepresentant med denne bakgrunnen. Det ble valgt inn flest representanter i Drammen (12), fulgt av Oslo (10). I 55 av kommunene sitter det bare én representant med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa. Foruten Oslo og Drammen finner vi de fleste samlet i de sentrale østlands-

Tabell 6.4. **Kommunevalget 2007. Kommunestyrerepresentanter, etter kjønn og landbakgrunn**

	Menn	Kvinner	I alt	Andel kvinner	Liste- kandidater	Andel innvalgt
				Prosent		Prosent
Befolkningen i alt	6 839	4 107	10 946	38	62 555	17
Fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa i alt	76	64	140	46	1 027	14
Iran	14	6	20	30	100	20
Pakistan	12	6	18	33	59	31
India	6	8	14	57	40	35
Somalia	5	3	8	38	48	17
Sri Lanka	5	3	8	38	50	16
Irak	4	4	8	50	56	14
Tyrkia	5	1	6	17	43	14
Bosnia-Hercegovina	3	2	5	40	77	6
Andre	22	31	53	58	554	10

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.5. **Kommunevalget 2007. Kommunestyrerepresentanter, etter parti og landbakgrunn**

	RV	SV	Ap	Sp	KrF	V	H	FrP	Andre	I alt
I alt	4	25	78	4	2	6	10	7	4	140
Iran	1	5	12	0	0	0	0	1	1	20
Pakistan	0	3	13	0	0	0	2	0	0	18
India	0	1	9	0	1	1	1	1	0	14
Somalia	0	2	3	0	0	1	1	0	1	8
Sri Lanka	1	0	7	0	0	0	0	0	0	8
Irak	0	3	5	0	0	0	0	0	0	8
Tyrkia	0	1	3	0	0	0	2	0	0	6
Bosnia-Hercegovina	0	1	3	0	0	1	0	0	0	5
Andre	2	9	23	4	1	3	4	5	2	53

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

kommunene: Lørenskog (7), Skedsmo (5). I tillegg kommer representanter i storbyene langs kysten: Kristiansand (4), Stavanger (5), Bergen (3), Trondheim (4).

6.13. Flest kommunestyrerepresentanter fra Arbeiderpartiet

Hele 78 av de 140 kommunestyrerepresentantene med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa (56 prosent) ble valgt inn for Arbeiderpartiet (tabell 6.5). Vel en tredjedel av Aps listekandidater ble innvalgt i kommunestyrene. Alle andre partier enn AP har en lavere andel av kommunestyrerepresentantene enn de har andel av listekandidater. Sammenlignet med alle innvalgte representanter er det en klar overvekt av representanter fra venstresiden. Av alle kommunestyrerepresentanter som ble valgt inn, hadde 36 prosent bakgrunn fra Ap, Sv, RV. Blant Aps representanter hadde flest bakgrunn fra Pakistan (13), 12 fra Iran. Høyest andel Ap-representanter finner vi blant dem med bakgrunn fra Sri Lanka, Pakistan og India. Ap fikk for øvrig valgt inn representanter i alle fylker. SV som hadde flest listekandidater blant dem med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa, fikk valgt inn 10 prosent av disse, flest fra Iran, Pakistan og Irak. For de andre partiene blir tallene små, Høyre ble tredje størst i denne gruppen, med to representanter fra henholdsvis Pakistan og Tyrkia. I forkant av valget var det en viss oppmerksomhet knyttet til en egen innvandrerliste; denne fikk liten oppslutning og fikk ingen representanter innvalgt.

Vedleggstabell 6.1. **Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2007. Valgdeltakelse i prosent i utvalget av utenlandske statsborgere med stemmerett, etter statsborgerskap og kjønn**

Statsborgerskap	Valgdeltakelse i prosent			Personer med stemmerett i utvalget			Stemmeberettigede utenlandske statsborgere		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	36	34	39	6 803	3 160	3 643	137 555	67 543	70 012
Europa	38	35	42	3 269	1 625	1 644	91 186	46 022	45 164
Afrika	32	34	29	447	250	197	10 068	5 623	4 445
Asia	30	27	31	2 090	814	1 276	25 339	10 839	14 500
Nord- og Mellom-Amerika	44	44	45	448	202	246	7 457	3 424	4 033
Sør-Amerika	32	27	37	399	177	222	2 888	1 268	1 620
Oseania	45	52	35	150	92	58	617	367	250
Norden	41	38	44	934	457	477	48 556	24 538	24 018
Vest-Europa ellers, unntatt Tyrkia	44	39	50	1 087	617	470	24 863	14 112	10 751
Øst-Europa	22	16	27	1 049	435	614	15 825	6 211	9 614
Nord-Amerika og Oseania	46	46	45	514	263	251	7 391	3 549	3 842
Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia	30	29	31	3 219	1 388	1 831	40 920	19 133	21 787
Vestlige land	42	39	46	2 535	1 337	1 198	80 810	42 199	38 611
Ikke-vestlige land	28	26	30	4 268	1 823	2 445	56 745	25 344	31 401
Utvalgte land									
Danmark	48	44	52	248	138	110	17 058	9 106	7 952
Finland	36	24	43	241	89	152	4 728	1 904	2 824
Island	39	42	36	198	100	98	2 828	1 406	1 422
Sverige	38	35	40	247	130	117	23 942	12 122	11 820
Frankrike	45	40	52	192	106	86	1 664	971	693
Serbia og Montenegro	16	19	11	200	111	89	2 103	1 120	983
Nederland	53	48	59	198	106	92	3 020	1 655	1 365
Polen	23	13	30	200	90	110	2 283	973	1 310
Storbritannia	41	38	45	248	157	91	8 795	5 432	3 363
Russland	27	18	30	249	67	182	3 724	1 108	2 616
Tyrkia	22	22	23	199	116	83	1 942	1 161	781
Tyskland	48	44	51	249	126	123	6 828	3 450	3 378
Bosnia-Hercegovina	18	14	21	200	98	102	3 035	1 522	1 513
Somalia	36	41	27	248	148	100	4 568	2 677	1 891
Afghanistan	31	34	24	200	129	71	2 857	1 904	953
Sri Lanka	40	30	43	199	53	146	1 532	447	1 085
Filippinene	33	18	35	198	28	170	1 495	246	1 249
India	39	36	40	200	70	130	1 048	426	622
Irak	23	22	25	250	149	101	5 284	3 105	2 179
Iran	24	23	25	200	94	106	2 327	1 249	1 078
Kina	14	13	15	194	86	108	960	391	569
Pakistan	36	36	36	250	112	138	3 662	1 637	2 025
Thailand	31	:	32	200	11	189	3 182	245	2 937
USA	45	44	46	249	116	133	5 882	2 763	3 119
Chile	34	30	40	200	125	75	1 512	845	667

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 6.2. Valgdeltakelse i prosent av utvalget av norske statsborgere som er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og kjønn

Landbakgrunn	Valgdeltakelse i prosent			Personer med stemmerett i utvalget			Stemmeberettigede norske statsborgere som er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	40	39	42	6 787	3 088	3 699	141 500	69 091	72 409
Europa	42	39	45	2 742	1 191	1 551	51 561	23 151	28 410
Afrika	34	33	36	850	466	384	16 779	9 430	7 349
Asia	40	40	40	2 295	1 080	1 215	64 412	32 673	31 739
Nord- og Mellom-Amerika	56	54	57	400	154	246	2 978	1 100	1 878
Sør-Amerika	36	35	36	400	160	240	5 630	2 688	2 942
Oseania	57	62	54	100	37	63	140	49	91
Norden	66	63	68	468	180	288	9 028	3 513	5 515
Vest-Europa ellers, unntatt Tyrkia	64	63	66	527	221	306	7 103	3 103	4 000
Øst-Europa	31	27	34	1 497	649	848	28 154	12 554	15 600
Nord-Amerika og Oseania	65	65	64	343	130	213	2 081	779	1 302
Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia	38	38	39	3 952	1 908	2 044	95 134	49 142	45 992
Vestlige land	65	63	67	1 338	531	807	18 212	7 395	10 817
Ikke-vestlige land	37	36	37	5 449	2 557	2 892	123 288	61 696	61 592
Utvalgte land									
Danmark	69	68	70	200	78	122	4 362	1 830	2 532
Sverige	67	64	69	200	81	119	3 092	1 092	2 000
Serbia	16	14	18	250	132	118	5 528	2 898	2 630
Kroatia	23	22	24	200	105	95	1 563	819	744
Polen	42	38	45	198	72	126	4 410	1 453	2 957
Storbritannia	70	74	67	198	76	122	1 676	636	1 040
Russland	38	44	36	200	34	166	2 425	527	1 898
Tyrkia	36	37	36	250	141	109	7 276	3 981	3 295
Tyskland	67	65	68	198	78	120	2 781	1 090	1 691
Bosnia-Hercegovina	29	29	29	250	122	128	8 388	4 137	4 251
Makedonia	18	15	20	200	98	102	1 710	926	784
Eritrea	36	39	33	200	104	96	1 343	726	617
Marokko	27	24	30	200	123	77	3 868	2 287	1 581
Somalia	38	38	37	250	118	132	4 905	2 611	2 294
Sri Lanka	51	48	56	250	142	108	5 862	3 458	2 404
Filippinene	35	28	37	250	47	203	4 736	1 071	3 665
India	44	44	44	200	113	87	3 753	1 969	1 784
Irak	32	33	31	250	159	91	5 877	3 645	2 232
Iran	39	40	37	249	135	114	7 985	4 568	3 417
Kina	25	21	28	200	88	112	2 414	1 067	1 347
Pakistan	46	50	41	250	134	116	14 582	7 868	6 714
Thailand	33	13	36	199	23	176	2 101	311	1 790
Vietnam	38	35	42	250	128	122	11 770	5 976	5 794
USA	65	64	66	200	78	122	1 679	637	1 042
Chile	33	34	31	200	97	103	3 975	2 074	1 901

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.